

**ПРОТОКОЛ
ЗА ПРЕВЕНЦИЈА, СУЗБИВАЊЕ И КАЗНУВАЊЕ НА ТРГОВИЈАТА
СО ЛИЦА, ОСОБЕНО ЖЕНИ И ДЕЦА, СО КОЈ СЕ ДОПОЛНУВА
КОНВЕНЦИЈАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ПРОТИВ
ТРАНСНАЦИОНАЛИОТ ОРГАНИЗИРАН КРИМИНАЛ**

Преамбула

Државиите Сиграни на овој Протокол

Декларирајќи дека ефикасното делување во насока на превенција и борба против трговијата со лица, особено жени и деца, бара сеопфатен меѓународен пристап во земјите од каде потекува, транзитира или каде завршува, што вклучува и мерки за превенција на таквото тргување, казнување на сторителите и заштита на жртвите на таквото тргување, вклучително и преку заштита на меѓународно признатите човекови права,

Имајќи го во вид фактот дека, и покрај постоењето на различни меѓународни инструменти кои содржат правила и практични мерки за борба против експлоатацијата на лица, особено жени и деца, не постои универзален инструмент кој ги опфаќа сите аспекти на трговијата со лица,

Загрижени дека, во отсуство на таков инструмент, лицата кои се изложени на таквото тргување нема да бидат во доволна мерка заштитени,

Поисејувајќи се на Резолуцијата 53/111 на Генералното Собрание од 9-ти Декември 1998 година, во која Собранието одлучи да востанови меѓувладин ад хоц комитет на неопределено време, со цел да се елаборира една сеопфатна меѓународна Конвенција против транснационалниот организиран криминал и да се разговара за елаборирање, интер алиа, на еден меѓународен инструмент кој ќе го третира прашањето тргувањето со жени и деца,

Уверени дека дополнувањето на Конвенцијата на Обединетите Нации против транснационалниот организиран криминал со еден меѓународен инструмент за превенција, сузбивање и казнување на тргувањето со лица, особено жени и деца, ќе биде корисно за превенцијата и борбата против таквиот криминал,

Се договорија за следново:

I. Општи одредби

Член 1

*Однос со Конвенцијата на Обединетите Нации против
транснационалниот организиран криминал*

1. Со овој Протокол се дополнува Конвенцијата на Обединетите Нации против транснационалниот организиран криминал. Истиот ќе се толкува заедно со Конвенцијата.

2. Одредбите од Конвенцијата, ќе имаат важност, мутатис мутанди, и за овој Протокол, освен ако овде поинаку не се предвидува.

3. Казнените дела утврдени согласно член 5 од овој Протокол ќе се сметаат за казнени дела утврдени согласно со Конвенцијата.

Член 2 *Утврдување на целиите*

Целите на овој Протокол се:

(а) Превенција и борба против трговијата со луѓе, со посебно внимание на жените и децата;

(б) Заштита и помагање на жртвите на таквата трговија, со целосно почитување на нивните човекови права; и

(ц) Унапредување на соработката меѓу државите членки со цел да се постигнат овие цели.

Член 3 *Употреба на поими*

За потребите на овој Протокол:

(а) Поимот "трговија со луѓе" значи регрутирање, превезување, пренос, засолнување или прифаќање на лица, по пат на закана или со употреба на сила или други форми на принуда, или киднапирање, или измама, или залажување, или со злоупотреба на моќ или на состојба на немоќ или со давање или примање на пари или корист, заради постигнување на согласност на лице кое има контрола над друго лице, со цел за експлоатација. Експлоатацијата подразбира, во најмала мерка, експлоатација на проституција на други лица или други форми на сексуална експлоатација, принудна работа или принудно услужување, ропство или постапување слично на ропство, слугување или вадење на органи;

(б) Согласноста на жртвата на трговија со луѓе заради намерата за експлоатација предвидена во точка (а) од овој член нема да биде релевантна онаму каде е употребен некој од начините определени во точка (а);

(ц) Регрутирањето, превезувањето, преносот, засолнувањето или прифаќањето на дете заради експлоатација ќе се смета за трговија со луѓе дури и кога не е вклучена употреба на некој од начините определени во точка (а) од овој член;

(д) Поимот "дете" значи секое лице кое е на возраст под осумнаесет години.

Член 4
Рамка на апликација

Овој Протокол, освен ако поинаку не е предвидено со истиот, ќе се однесува на превенција, истражување и гонење на казнените дела утврдени согласно член 5 од овој Протокол, кога таквите дела се транснационални по природа и вклучуваат организирана криминална група, како и на заштита на жртвите на таквите дела.

Член 5
Криминализација

1. Секоја држава членка ќе усвои таква законска регулатива или други мерки кои ќе бидат потребни за да се востановат како казнени дела дејствијата определени во член 3 од овој Протокол, кога тие се извршени намерно.

2. Секоја држава членка ќе усвои и таква законска регулатива или други мерки кои ќе бидат потребни за да се востанови како казнено дело:

(а) Согласно основните принципи на својот правен систем, секој обид за сторување на казнено дело утврдено согласно став 1 од овој член;

(б) Учество како соученик во казнено дело утврдено согласно став 1 од овој член; и

(ц) Организирање и насочување на други лица во сторување на казнено дело утврдено согласно став 1 од овој член.

II. Заштита на жртвите на трговија со луѓе

Член 6
Помагање и заштитата на жртвите на трговија со луѓе

1. Во соодветни случаи и во онаа мерка која е возможна согласно домашното право, секоја држава членка ќе ја штити приватноста и идентитетот на жртвите на трговија со луѓе, вклучително, интер алиа, донесувајќи законски процедури за обезбедување на тајност.

2. Секоја држава членка ќе обезбеди домашниот правен и административен систем да содржи мерки со кои, во соодветни случаи, на жртвите на трговијата со луѓе им се обезбеди:

(а) Информации за соодветните судски и административни постапки;

(б) Помош во овозможување нивните ставови и грижи да бидат изнесени и разгледани во соодветните фази од кривичните постапки против сторителите, на начин кој нема да биде влијае на правата на одбраната;

3. Секоја држава членка ќе ја разгледа можноста за примена на мерки за физичко, психолошко и социјално здравување на жртвите на трговија со луѓе, вклучувајќи ја, во соодветни случаи, соработката со невладини организации, други релевантни организации и други елементи на граѓанското општество, за обезбедување особено на:

(а) Соодветно сместување;

(б) Совети и информации, особено во поглед на нивните законски права, на јазик кој го разбираат жртвите на трговијата со луѓе;

(ц) Медицинска, психолошка и материјална помош; и

(д) Можности за вработување, образование и обука.

4. Секоја држава членка, во примената на одредбите на овој член, ќе ги има во вид возраста, полот и посебните потреби на жртвите на трговијата со луѓе, а особено посебните потреби на децата, вклучувајќи го сместувањето, образованието и грижата.

5. Секоја држава членка ќе се труди да обезбеди физичка безбедност на жртвите на трговијата со луѓе додека тие се на нејзина територија.

6. Секоја држава членка ќе обезбеди нејзиниот домашен правен систем да содржи мерки со кои на жртвите на трговијата со луѓе им се нуди можност да добијат надомест за претрпената штета.

Член 7

Споделување на жртвите на трговијата со луѓе во државите на прифаќање

1. Покрај преземањето на мерки согласно член 6 од овој Протокол, секоја држава членка ќе ја разгледа можноста за усвојување на законска регулатива или други соодветни мерки со кои на жртвите на трговијата со луѓе ќе им се дозволи да останат на нејзината територија, привремено или постојано, во зависност од соодветните случаи.

2. Во примената на одредбата од став 1 од овој член, секоја држава членка соодветно ќе води сметка за факторите на хуманост и сочувство.

Член 8

Реинтеграција на жртвите на трговијата со луѓе

1. Државата членка, чиј државјанин е жртва на трговијата со луѓе или каде лицето имало право на постојан престој во моментот кога влегло на територија на државата членка каде е прифатено, ќе овозможи и прифати враќање на лицето без непотребно или неразумно одлагање, водејќи сметка за безбедноста на тоа лице.

2. Кога една држава членка враќа лице кое е жртва на трговија со луѓе на друга држава членка чиј државјанин е тоа лице или каде лицето имало право на постојан престој во моментот кога влегло на територијата на државата членка каде е прифатено, при таквото враќање ќе се води особено сметка за безбедноста на лицето и за статусот на било која правна процедура сврзана со фактот дека лицето е жртва на трговија со луѓе, и тоа по можност ќе биде на доброволна основа.

3. На барање на државата членка каде лицето е прифатено, државата членка од која се бара, без непотребно или неразумно одлагање, ќе провери дали лицето кое е жртва на трговија со луѓе е нејзин државјанин или имало право на постојан престој на нејзината територија во времето кога влегло на територија на државата членка каде тоа е прифатено.

4. Со цел да се овозможи враќање на жртвата на трговија со луѓе која нема соодветна документација, државата членка, чиј државјанин е лицето или каде тој или таа имала право на постојан престој во моментот на влегување на територија на државата членка каде е прифатено, на барање на државата членка каде лицето е прифатено, ќе се согласи да ја издаде потребната патна исправа или друго овластување со кое на лицето ќе му се овозможи да патува и повторно да влезе на нејзина територија.

5. Овој член нема да влијае на било кое право што жртвата на трговија со луѓе го има согласно домашното право на државата членка каде лицето е прифатено.

6. Овој член нема да влијае на било кој билатерален или мултилатерален договор или аранжман, со кој во целост или делумно се уредува враќањето на жртвите на трговија со луѓе.

III. Превенција, соработка и други мерки

Член 9

Превенција на трговија со луѓе

1. Државите членки ќе воспостават сеопфатни политики, програми и други мерки:

(а) За превенција и борба против трговијата со луѓе; и

(б) За заштита на жртвите на трговијата со луѓе, особено жени и деца, од нивна повторна виктимизација.

2. Државите членки ќе настојуваат да преземат мерки како што е истражување, информирање и кампањи во средствата за јавно информирање и социјални и економски иницијативи заради превенција и борба против трговијата со луѓе.

3. Политиката, програмите и другите мерки воспоставени согласно овој член, на соодветен начин, ќе ја вклучуваат и соработката со невладини организации, други релевантни организации и други елементи на граѓанското општество.

4. Државите членки ќе преземат или ќе ги зајакнат мерките, вклучително и преку билатерална или мултилатерална соработка, заради ублажување на факторите, како што се сиромаштијата, неразвиеноста или отсуството на еднакви можности, кои прават лицата, особено жените и децата, да бидат изложени на трговија со луѓе.

5. Државите членки ќе усвојат или ќе ги зајакнат законските или други мерки, како што се образовните, социјалните или културните мерки, вклучително и преку билатерална и мултилатерална соработка, заради намалување на потребите со кои се потхрануваат сите форми на експлоатација на лица, особено жени и деца, која води кон трговија со луѓе.

Член 10

Размена на податоци и обука

1. Полицијата, имиграциските или другите надлежни органи на државите членки, на соодветен начин, ќе соработуваат меѓу себе по пат на размена на податоци, согласно нивното домашно право, како би можеле да утврдат:

(а) Дали поединци, кои минуваат или се обидуваат да минат некоја меѓународна граница со патни исправи кои припаѓаат на други лица или без патни исправи, се сторители или жртви на трговија со луѓе;

(б) Видовите на патни исправи што поединци ги употребиле или се обиделе да ги употребат заради преминување на меѓународна граница заради трговија со луѓе; и

(ц) Средствата и методите користени од организирани криминални групи заради вршење трговија со луѓе, вклучувајќи го регрутирањето и превозот на жртвите, патиштата и врските меѓу поединци и групи кои се занимаваат со трговија со луѓе, и можните мерки за нивно откривање.

2. Државите членки ќе обезбедат или ќе ја зајакнат обуката на полициските службеници, имиграциските и други надлежни службени лица во превенција на трговијата со луѓе. Обуката треба да се концентрира на методите кои се употребуваат за превенција на таквата трговија со луѓе, гонење на сторителите и заштита на правата на жртвите, вклучувајќи и заштитување на жртвите од сторителите. Обуката исто така треба да ја има во вид потребата да

се води сметка за прашањата на човековите права, како и за прашања кои се чувствителни од аспект на децата и половата припадност и треба да ја поттикува соработката со невладини организации, други соодветни организации и други елементи на граѓанското општество.

3. Држава членка која ќе добие информација, ќе постапува по секое барање на државата членка која ја пренела информацијата, што поставува ограничување на нејзината употреба.

Член 11 *Гранични мерки*

1. Без да бидат загрозени меѓународните обврски за слободен протек на лица, државите членки, до најголем можен степен, ќе ја зајакнат граничната контрола која е потребна за да се спречи или открие трговијата со луѓе.

2. Секоја држава членка ќе усвои законски или други соодветни мерки за, во најголема можна мерка, да се спречи користењето на превозните средства, со кои работат комерцијалните превозници, за сторување на казнени дела утврдени согласно член 5 од овој Протокол.

3. Онаму каде тоа е соодветно, и без да се влијае на важечките меѓународни конвенции, таквите мерки ќе вклучуваат и воведување на обврска за комерцијалните превозници, како и превозните компании или сопствениците или операторите на било кое превозно средство, истите да потврдат дека сите патници поседуваат патни исправи неопходни за влез во државата каде се упатуваат.

4. Секоја држава членка ќе ги преземе неопходните мерки, согласно домашното право, за обезбедување на санкции во случај на прекршување на обврската утврдена во став 3 од овој член.

5. Секоја држава членка ќе ја разгледа можноста за преземање мерки кои, согласно домашното право, овозможуваат да не се дозволи влез или да се отповика издадена виза на лица кои се вклучени во извршување на казнени дела утврдени согласно овој Протокол.

6. Без да се влијае на член 27 од Конвенцијата, државите членки ќе ја разгледаат можноста за зајакнување на соработката меѓу агенциите за гранична контрола, интер алиа, по пат на воспоставување и одржување на директни канали на комуникација.

Член 12 *Сиѓурносѝ и проверка на исправи*

Секоја држава членка ќе преземе такви мерки што ќе бидат неопходни, а во рамки на расположивите можности:

(а) Да се обезбеди дека патните или личните исправи кои се издадени од нејзина страна се со таков квалитет што не можат лесно да бидат злоупотребени, ниту лесно можат да бидат фалсификувани или изменети, заменети или издадени; и

(б) Да се обезбеди заштитата и сигурноста на патните или лични исправи издадени од државата членка или во нејзино име, како и да се спречи нивно противправно создавање, издавање и употреба.

Член 13

Законитоста и валидноста на исправиите

По барање на друга држава членка, секоја држава членка, согласно своето домашно право, во разумен рок ќе ја провери законитоста и валидноста на патните или лични исправи кои се издадени или наводно се издадени во нејзино име, а за кои постои сомневање дека се користат за трговија со луѓе.

IV. Завршни одредби

Член 14

Клаузула за изземање

1. Овој Протокол со ништо нема да влијае на правата, обврските и одговорностите на државите и поединците предвидени со меѓународното право, вклучувајќи го меѓународното хуманитарно право и меѓународното право за човекови права и, особено и онаму каде има важност, на Конвенцијата од 1951 година и Протоколот од 1967 година, кои се однесуваат на статусот на бегалците и принципот гнон-рефоулментг, како што е предвидено во истите.

2. Мерките утврдени со овој Протокол ќе се толкуваат и применуваат на начин кој нема да биде дискриминачки за лицата врз основа на тоа што тие се жртви на трговија со луѓе. Толкувањето и примената на овие мерки ќе биде во согласност со меѓународно признатите принципи на недискриминација.

Член 15

Решавање на спорови

1. Државите членки ќе настојуваат по пат на преговори да ги решаваат споровите кои се однесуваат на толкување или примена на овој Протокол.

2. Секој спор помеѓу две или повеќе држави членки кој се однесува на толкување или примена на овој Протокол, а кој не може да се реши по пат на преговори во разумен временски период, на барање на една од овие држави членки ќе се стави пред арбитража. Доколку, во рок од шест месеци од датумот на барањето за арбитража, овие држави членки не се во состојба да се спогодат околу организирањето на арбитражата, секоја од овие држави членки може да го

упати спорот до Меѓународниот суд на правдата со барање согласно Статутот на Судот.

3. Секоја држава членка, во моментот на потпишување, ратификување, прифаќање, потврдување или пристапување кон овој Протокол, може да изјави дека не се смета за обврзана според став 2 од овој член. Останатите држави членки нема да бидат обврзани според став 2 од овој член кон онаа држава членка која ставила таква резерва.

4. Секоја држава членка, која ставила резерва согласно став 3 од овој член, во секое време може да ја повлече таа резерва со известување до Генералниот Секретар на Обединетите Нации.

Член 16

Потпишување, ратификување, прифаќање, одобрување или пристапување

1. Овој Протокол ќе биде отворен за потпишување за сите држави почнувајќи од 12-ти до 15-ти Декември 2000 година во Палермо, Италија, и потоа во седиштето на Обединетите Нации во Њујорк до 12-ти Декември 2002 година.

2. Овој Протокол ќе биде исто така отворен за потпишување од страна на организациите на регионалните економски интеграции, под услов барем една држава членка на таквата организација да го потпишала овој Протокол согласно став 1 од овој член.

3. Овој Протокол е предмет на ратификација, прифаќање или одобрување. Инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување ќе се депонираат кај Генералниот Секретар на Обединетите Нации. Секоја организација на регионална економска интеграција може да депонира инструмент за ратификација, прифаќање или одобрување доколку барем една нејзина држава членка го сторила истото. Во тој инструмент на ратификација, прифаќање или одобрување, таквата организација ќе го изрази степенот на својата надлежност во поглед на прашањата регулирани со овој Протокол. Таквата организација, исто така, ќе извести за било каква релевантна промена на степенот на својата надлежност.

4. Кон овој Протокол може да пристапи било која држава или организација на регионална економска интеграција чија најмалку една држава членка веќе е Страна на овој Протокол. Инструментите за пристапување ќе се депонираат кај Генералниот Секретар на Обединетите Нации. Во моментот на пристапување, секоја организација на регионална економска интеграција ќе го изрази степенот на својата надлежност во поглед на прашањата регулирани со овој Протокол. Таквата организација, исто така, ќе извести за било каква релевантна промена на степенот на својата надлежност.

Член 17

Стипување на сила

1. Овој Протокол ќе стапи на сила на деведесеттиот ден од датумот на депонирање на четириесеттиот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, освен што нема да стапи на сила пред стапувањето на сила на Конвенцијата. За потребите на овој став, секој инструмент кој е депониран од организација на регионална економска интеграција нема да се смета како дополнителен покрај оние депонирани од страна на државите членки на таквата организација.

2. За секоја држава или организација на регионална економска интеграција, која го ратификува, прифаќа, одобрува или пристапува кон овој Протокол по депонирањето на четириесеттиот инструмент со такво дејство, овој Протокол ќе стапи на сила на триесеттиот ден од датумот кога таквата држава или организација ќе го депонира соодветниот инструмент или на датумот кога овој Протокол ќе стапи на сила согласно став 1 од овој член, зависно кој од двата моменти ќе настапи последен.

Член 18 *Изменување*

1. По истекот на пет години од стапување на сила на овој Протокол, секоја држава членка во овој Протокол може да предложи негова измена и истата да ја поднесе кај Генералниот Секретар на Обединетите Нации, кој потоа ќе ја достави предложената измена до државите Страни и до Конференцијата на Страните на Конвенцијата заради разгледување и одлучување по предлогот. Државите членки на овој Протокол при состанувањето на Конференцијата на Страните ќе ги вложат сите напори за постигнување консензус за секоја измена. До колку се исцрпени сите можности за консензус а не е постигнат договор, таквата измена, како последна можност, ќе треба да се усвои со двотретинско мнозинство од гласовите на државите членки на овој Протокол кои се присутни и гласаат на состанокот на Конференцијата на Страните.

2. Организациите за регионална економска интеграција, за оние прашања кои се во нивна надлежност, ќе го користат правото на глас согласно овој член, со број на гласови кој е еднаков на бројот на нивните држави членки кои се Страни на овој Протокол. Таквите организации нема да го користат правото на глас доколку нивните држави членки го користат своето право на глас и обратно.

3. Секоја измена што ќе се донесе согласно став 1 од овој член е предмет на ратификација, прифаќање или одобрување од државите членки.

4. Секоја измена донесена согласно став 1 од овој член ќе стапи на сила во однос на една држава членка по истекот на деведесет дена од датумот на депонирање на инструментот за ратификација, прифаќање или одобрување на таквата измена, кај Генералниот Секретар на Обединетите Нации.

5. Кога измената стапува на сила, таа ќе стане обврзувачка за оние држави Страни кои ја изразиле својата согласност да бидат обврзани со истата.

Другите држави членки и натаму ќе бидат обврзани согласно одредбите на овој Протокол и било кои претходни измени што тие ги ратификувале, прифатиле или одобриле.

Член 19
Отказ

1. Секоја држава членка може да се откаже од овој Протокол по пат на писмено известување до Генералниот Секретар на Обединетите Нации. Таквиот отказ ќе стапи на сила по истекот на една година од денот на приемот на известувањето од страна на Генералниот Секретар.

2. Една организација на регионална економска интеграција престанува да биде Страна на овој Протокол доколку сите држави кои се нејзини членки дадат отказ од истиот.

Член 20
Дейофициор и јазици

1. Генералниот Секретар на Обединетите Нации се одредува за примач на депонирањата за овој Протокол.

2. Оригиналот од овој Протокол, од кој текстовите на арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански јазик се подеднакво веродостојни, се депонира кај Генералниот Секретар на Обединетите Нации.

ВО ЗНАК НА ПОТВРДА НА СЕТО НАВЕДЕНО, долупотпишаните полномошници, соодветно овластени за таа цел, го потпишаа овој Протокол.